

Romarrikets Uppgång.

Roms historia Republikens Födelse.

750 f Kr - 509 f Kr.

Romarrikets uppväxt börjar i staden Rom. Historien handlar om en stad och hur den sakta men säkert lägger ett allt större område under sig.

På den italienska halvön så sker självklart flera olika utvecklingslinjer samtidigt. Tre stycken är viktiga för Roms framväxt:

- 1) Roms framväxt som stad.
- 2) Vad som händer med de gamla Grekiska kolonierna i området.
- 3) Vad som händer med de folk som redan bodde på halvön.

Innan romarna växer sig starka så finns det redan en civilisation i norra Italien. Dessa kallas *Etruskerna*.

- Börjar använda grekiskt alfabet på 700talet fkr.
- Högt stående kultur.
- Kungarrike.
- Influerar Romarna väldigt mycket.

Romarnas styrka ligger i att de är väldigt duktiga "japaner", efterapare och förädlare av gamla seder och bruk från andra kulturer.

Romarna utnyttjade Etruskernas ställning som del i medelhavsekonomin och kunde genom dem.

Utanför Rom bor andra italiska folk. Latinare är de som bor närmast.

Rom börjar växa vid Tiberns strandkant. 7 kullar. Remulus och Romulus.

Storheten beror på att R utnyttjar diplomati och militär makt. De lyckas efterhand övertyga folk runt om staden om dess förträfflighet. Romarna erbjuder även de nya folken medborgarskap.

En annan av storheterna ligger i Förvaltningen av staten. R skapar institutioner efter behov.

Rom är en delad stad socialt, Plebejer och Patricier. Patricier är de rika, nobla jordägare. Plebejer fattiga.

Denna sociala skillnad kommer att avgöra R s politiska framväxt. Den politiska striden inom Rom kommer till en början att stå mellan dessa grupper.

År 509 f kr så driver Romarna den Etruskiske kungen Tarquin den Stolte från Rom och **Republiken** formas.

Strider mellan Plebejer och patricier.

Olika grupper kommer att få olika representanter.

Makten kan ligga hos Senaten eller hos Konsulerna.
Karriärvägen går mot Konsul.

Senaten:

- Rådgivande till Konsuln.
- Ger stabilitet i systemet.
- Har ingen lagstiftande makt
- Senaten sitter livet ut.
- Får med tiden mer makt. Ingen vågar gå emot Senaten.

Församlingar:

- Skapade olika lagstiftande församlingar.
- Varje församling utser en Magistrat, en representant i en högre församling.

Comitia Curiata, den första församlingen som skapades.

Comitia Centuriata, den församling som hade Militär, religiös och politisk makt.

Staten indelades i olika Centuries (193 st)
Här satt Patricier.

Plebejer ville också ha makt och fick sin församling. Comitia Tributa eller Concilium Plebis.

Konsuler:

- Två stycken, valdes på ett år.
- Översta befälhavare.
- Administrerar statens finanser
- Utser Quaestor, som kommer från Plebejerna.
- Quaestor är allmän åklagare och tog hand om beskattning av folket.
- Kan utse sig som Dictator under en kort period om det var politiskt oroligt.

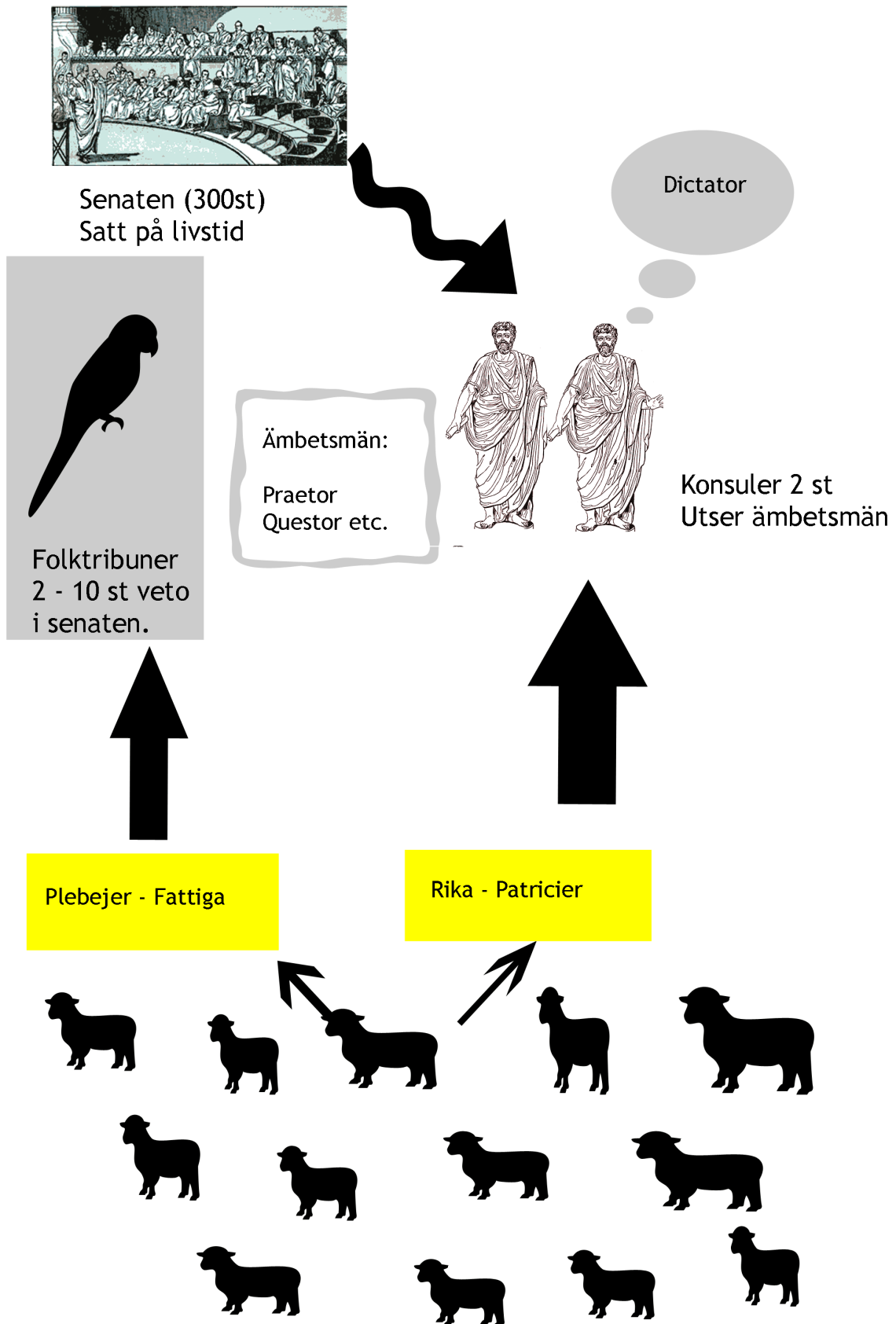
Ämbetsmän:

- Praetor - justitieminister.
- Var konsul om de var borta.
- Censorer - Allmän moral, Vem som skulle ha rätt att sitta i senaten, registrera medborgare, vem som ska få bygga offentliga byggnader, driva badhus etc.
- Ediler - ansvar för vägar etc.

Folktribuner:

- Plebejernas representant.
- Skulle skydda Plebejernas intressen från Patriciernas.
- Verkade i Senaten för att få lagar som var plebej-vänliga.
- Hade viss veto-rätt.

Kolonier drevs av ex-praetor och ex-konsuler.

Romersk Lag.

Romarna hade även en avancerad lagstiftning. *Ius Civile*, Civilrätt, alltså lagar som reglerar medborgarnas förhållande, rättsförfarande, ägandeförhållanden etc. Praetorn har tolkande makt.

Romarna hade även lagar för att justera förhållandet mellan romare och andra folkgrupper, *Ius gentium*, folkrätt.

Dessa lagar och förfaringsätt lever fortfarande kvar i dagens Europa.

Utvecklingen under republiken går sen hand i hand med kampen mellan Plebejer och patricier och de olika ämbetsmännen.

Rom är beroende av sina Plebejer, det är de som bygger vägar, är soldater i armén etc.

367 så blir en av Konsulerna Plebej.

287 så går den lagstiftande makten till plebejernas församling.

Nu kunde vem som helst få bli Konsul, sitta i senaten eller lagstifta. Det tog 2000 år innan Europa hade motsvarande demokrati igen.

Romarna var alla ganska nöjda med detta system. Den "romerska kompromissen", viljan att göra det som var gott för Rom, inte för en själv gjorde att detta system kom att hålla i nästan 200 år.

Roms Expansion.

På 20 (282 till 262 f kr) år erövrar Italienska Halvön.

Lockar med lokalstyrelse

Begränsat romerskt medborgarskap.

När R erövrar södra Italien och Sicilien så stöter de på Fenicier från Karthago och Greker.

275 f kr kör de Pyrrhus från s Italien.

264 - 241 1:a Puniska Kriget. Roms handelsambitioner krockade med Feniciernas. Rom vinner.

Andra puniska kriget. 219 f kr Hannibal, krigarherre, kom via Spanien över alperna.

Romarna hade folkets stöd i Italien.

Scipio Africanus, general för Rom

Vinner flottslag, landsätter trupper i Afrika.

Tvingar Hannibal att dra sig tillbaka.

Tredje Puniska kriget.

Romarna förstör Karthago.

Den senare Republiken 133 - 31 fkr.

Anpassar republiken efter det faktum att provinser nu.

Problem: Avbrutet jordbruk.
Stora jordägare.
Soldater utan arbete.

Delar främst ut land till soldater och generaler, men detta sker lite orättvist.

Under dessa hundra år mullrar det i leden. Missnöjet växer och man vill ha en lösning från alla samhällsled.

Rika vill ha kvar makt.
Fattiga vill ha mer makt.

Växande skara fattiga i städerna.

Be dem klura på detta problem.

Reformer.

Man försöker med jordfördelningsreformer.

Men Inbördeskrig.

Caesar (100 - 44 f kr).

- Rik familj.
- Gjorde sin militära karriär i Spanien
- Första triumfiratet.
  - a) Konsul 59 f kr.
  - b) Guvernör i Cisalpine Gallien.
  - c) 50 bc erövrat Gallien.
  - d) Problem i Rom när han var i Gallien.
  - e) Beslutar sig för att gå mot Rom.

- Caesars kupp.
- Går över floden Rubicon "tärningen är kastad"
- Inbördes krig mellan Caesar och Pompeijus.
- Caesar vinner 45 f kr och utropar sig till Dictator.
- Genomför medborgarskaps reformer
- Bildade 20 nya kolonier.
- Gav fattiga och veteraner en chans till nytt liv i kolonierna